

δο σου, πιστό σου δουλευτή και φίλο σου, θα νοιώσω μέσ' στης φαντασίας μου το μεθύσι, το άφανταστο, μέσα στου νού μου το ψηλόθωρο όργιασμα, θα νοιώσω κ' έγώ, ό ταπεινός σου δουλευτής, ότι την πλάση δλόκληρη σκλάβω τή σέρνω πίσω μου, δούλα μου ταπεινή κι άνήμπορη—ό Δάφνη, δόξα μου, νεράιδα του παραμυθιού και ρήγισσα του θρύλλου.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

Η ΧΑΜΕΝΗ ΧΑΡΑ

Του κ. Α. Παπαδιαμάντη

— Θα φύγω και θα πάω μακριά. Τώρα που ή άπελπισιά από παντού μ' έχει κυκλώσει, θερμή αίστανόμμαι να γεννιέται έντός μου τής ζωής ή άγάπη. Νοιώθω τώρα πως ή σκέψη τά εξουσιάζει τά αίσθημάτά μου. Μ' αυτή και μόνη όδηγώ θα φύγω και θα πάω μακριά.

Στό μεγάλο δρόμο που πάει κατά τό χωριό μονάχος μιλούσε ό Γιώργης του Χαλκιά.

Γύριζε από τά χωράφια του πατέρα του και ή νύχτα τον είχε προφτάσει, μά των άστρων ή αντίφειγιά, που μύρια στον ούρανό έλάμπανε, κ' ή μεγάλη σιγή που έβασίλευε στη φύση, είχαν βυθίσει την ψυχή του σ' έκσταση που τον έκανε να βραδύνη τό βήμα του.

Νά ζή κανείς κοντά στη φύση, την παρθένα γλυκός της άγαπητικός, να χαιρέται πρώτος αυτός τό ροδογέλιο τής αύγής και του ήλιου την άνατολή, να μπορη τό βλέμμα του ναγκυλιάζει στεριές και πέλαγα και μαγεμένο από τό ήλιοθασίλεμμα ώρες να πλανιέται στον ούρανό και σαν τά στοιχειά τον πόλεμο τής κηρύζουν θαμπωμένος από τή μεγαλοπρέπεια του μεγαλοφάνταστου άγώνα να ύψώνη την ψυχή του ζητώντας άγνωστο θεό και στης νύχτας πάλι τά μυστήρια τους πόθους του σάπειρο να τους ταξιδεύη είναι βολετό τέτοια ζωή να ζή κανείς και να μην αίστάνεται καμιά εύχαρίστηση; ρωτούσε τον έαυτό του κ' ύστερα από μακρά σιωπή—'Αλοίμονο, έλεγε, ό πιός άθλιός άνθρωπος έχει ένα σωρό περιττά πράματα.

*

Πολύς καιρός δεν είχαν που είχε τελειώσει τό σχολείο του χωριού του και μικρός μικρός ρίχτηκε στον άγώνα τής ζωής. Η μάνα του πέθανε, κ' αυτός ό μεγαλύτερος από τάδέρφια του βοηθούσε τον πατέρα του στα χτήματα. Μά ή σκέψη του άνήσυχη ζήταγε δρόμο να ξανοιχτή σ' άλλους όρίζοντες. Παραξενεύονταν πολλές φορές με τον έαυτό του. Αυτός δεν έμοιαζε σαν τάλλα παιδιά. Τό μισογκρεμισμένο σπιτάκι στην άκρη στο χωριό, που παντέρμη έξουσε ή γριά Λένη, δεν περνούσε ήμέρα να μην τό επισκεφτή.—'Ηρθα, μανιά, θα μου πής τό παραμύθι; Πήγαινε τρεχάτος στο πηγάδι να τής γεμίση τή στάμνα νερό και γυρνούσε νακούση τό παραμύθι.—Δέ φοβάσαι, μανιά, μονάχη εδώ πέρα;—'Εγώ παιδί μου τίποτα πιά δε φοβάμαι, μόν έσύ που είσαι μικρό να φυλάσαι από κάθε πειρασμό.

Μιά μέρα πήγε και τή βρήκε παραχωμένη κάτω από τή στέγη που είχε γκρεμιστεί.—Στάληθια, μανιά, έσύ από τίποτα δε φοβάσαι, τής ειπε, σαν τή βρήκε ζωντανή. Τώρα . . . πάει κ' αυτή κ' απόμεινε κ' αυτός όλομόναχος. Γιατί δεν έμοιαζε και σαν τάλλα παιδιά που καμιά σκοτούρα δεν τά βάρυνε μόν περνούσαν τή ζωή τους ήσυχα

χωρίς να προαιστανούνται: τό μεγαλείο και τή ορική του άγώνα τής ζωής.

*

Στό σταυροδρόμι ό Κώστας ό Σπαθάρης, που έρχονταν από τό χωριό τρεχάτος—είχε πάει να φωνάξη τό γιατρό—άπάντησε τό Θύμιο τον ξάδερφό του που τον έπεριμενε.—'Ε! μην τρέχεις τόσο. Πάει. 'Ο Θεός τό κάλεσε σιμά του. 'Ο γιός του Σπαθάρη παλιός του φίλος, που τον είχαν πάει στην έξοχή γιατί ήταν φτισικός, του άφισε για. Στάθηκε και κοίταζε τον πατέρα που χάνονταν στο σκοτάδι τής νύχτας, θυμήθηκε τις τελευταίες μέρες που πήγαινε και του έκανε συντροφιά όταν πιά ήξερε κ' ό ίδιος πως είχαν μετρημένες—τί νάλεγει τότες;—κ' αποθύμησε την ώρα κείνη να κοίτουσαν πλάι στην πεθαμένη μάνα του.—Τίποτα δε με γελαεί. Σέρω γιατί γεννήθηκα; σιγομιλούσε Μά θα πεθάνω κ' όπως πρέπει. Κι αν ή μοίρα μου δε θέλει να ζήσω, όμως δε θα πάψω μαζί της να παλεύω. Κι ε με νικήση δεν έχω τίποτα να χάσω. Γιατί τή ζωή μου για τίποτα δεν τή λογαριάζω». Σε λίγο έφτασε στο σπίτι. 'Αχαρο και σκοτεινό τό βρήκε. 'Ο πατέρας του είχαν άποκοιμηθεί και τάδέρφια του που είχαν άρμέξει την κατσικά ροφούσαν τό γάλα της. Πείσμως με τον πατέρα του που τον ήφινε έτσι παντέρμη στής ζωής τον άγώνα, του πόνεσε ή καρδιά που δεν μπορούσε να βοηθήση, όπως του φαινονταν πως έπρεπε, τάδέρφια του κ' άποκοιμήθηκε. Πρωί πρωί σηκώθηκε μ' ένα σωρό άόριστες ιδέες στο κεφάλι του. Κάποιο όνειρο είχαν ιδεί στον ύπνο του κ' έδοκίμαζε να τό θυμηθή. Η φαντασία του έπλαθε ιστορίες σαν εκείνη του βασιλόπουλου, που γύρισε στεριές και πέλαγα, έρημιές και πολιτείες και περνώντας όλα τά εμπόδια που του παρυσιαστήκαν στο δρόμο του πήγε και ξελευτέρωσε τάδέρφια του κ' έκανε σκλάβω του τή βασιλοπούλα που τόσο κόσμο είχε ρημάξει και γύρισε πάλι στο σπίτι του πατέρα του φέρνοντας πίσω του τή χαμένη χαρά, όπως τούλεγε ή γριά Λένη. 'Εφυγε από τό σπίτι, πέρασε από τά χτήματα κ' έβάδισε μεγάλο δρόμο χωρίς να σταθή πουθενά 'Εφτασε σ' ένα μεταλλείο κοντά στη θάλασσα, που ένα πελώριο βαπόρι φόρτωνε μαντέμι

*

Την άλλη μέρα λάβανε σπίτι του αυτό τό γράμμα. «Την ώρα που θα διαβάζετε τό γράμμα τουτό θα έχω φύγει με τό βαπόρι που φορτώνει μαντέμι Καλά μου άδέρφια, έχετε για. Και σύ πατέρα, περίμενε να σου φέρω πίσω τή χαμένη μας χαρά. 'Αλλιώς ξέγραφέ με για πάντα»

Α. Ε.

Σε μίαν αξιόλογη γαλλική έφημερίδα τής Πόλης, στη «Stamboul» δημοσιεύτηκε ένα άρθρο, με ύπογραφή «ένος γάλλου» και με τίτλο «'Αχαριστοί!». Στο άρθρο άφτό, χωρίς να ζητάσουμε αν είναι πρωτοδημοσιέφτο ή όχι, θα έδομε πολλές σωστές παρατήρησεις για όσα τράβηξε ή Γαλλία από κείνους ίσα ίσα που τίμησε, δόξασε κι άνάδειξε πολλές φορές. 'Ο Γκόρκι π. χ., ενώ τόσο και τόσο καλά άκουσε από τους γάλλους, την έβρισε έλεεινά τή Γαλλία σ' ένα άρθρο του «Η ώραία Γαλλία» δημοσιέφμενο σε γερμανική έφημερίδα. 'Ο Mommsen, που πουθενά και ποτέ του δεν ήπόλαψε τόσες τιμές, όσες στη Γαλλία τον καιρό τής 'Αρτοκρατορίας, μόλις άνοιξε ό πόλεμος με τή Γερμανία, ξεφούρνισε τής Γαλλίας τις πιο πρόστυχες βρισιές του κόσμου. 'Αχαριστία βρωμερώτατη. Τα ίδια έκαμε τής Γαλλίας και ό άμερικανός ιστορικός Bancroft, τά ίδια και ό σοφός βερολινέζος Wirchow, τά ίδια και ό Bjornson, που βριζε τή Γαλλία για την ύπόθεση, χωρίς να ξέρει τί λέει και τί του γίνεται. 'Ενας Κάινε μονάχη τής άπομνήσκει για παρηγοριά τής φιλόξενης κ' εθγενικιάς Γαλλίας.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑ

Βρισκόμαστε στα μεγαλοδόξαστα τά χρόνια τής άρχαιοτης: άς άνεβούμε και στον 'Ολυμπο τό ζακουστό βουνό κεί που κατοικούνε τής 'Ελλάδας οι μεγάλοι θεοί.

Μέσα σ' ένα ρουμάνι από πέφκους που σκορπιέται μιά βωδιά μεθυστική μαλώνουσε δυό θεοί, ό 'Απόλλωνας, ό τρανός προστάτης των ποιητάδων, κ' ό 'Ερμής, ό παραστάτης των εμπόρων: άς άφουγκραστούμε τί λένε οι άθάνατοι για να μάθουμε ποιή ή αίτία που γι' άφτή τόσο θυμωμένοι φαίνονται κ' οι δυό. 'Ο 'Ερμής έλεγε στο Μουσηγήτη πως ή 'Αθήνα είναι πρωτότυπη πόλη. Οι άθρωποι της άγαπούνε τή μάθηση κ' οι γυναίκες είναι φρόνιμες και γνωστικές. Που να παραδοθούνε σε κανένα! ή 'Αθηνά να φυλάξη! άς είναι μάλιστα και θεός. 'Ο 'Απόλλωνας είτανε ενάντιος. «Σώπα, καμμένη 'Ερμής, έσύ δεν ξέρεις άπ' άφτά να τραγουδήσω μονάχα μιά φορά κ' όλες οι άφρόπλαστες κοπέλλες θα πέσουνε στην άγκαλιά μου».

'Ισως από τή γλύκα του τραγουδιού! ό 'Ερμής όμως πεισματάρης θεός δεν μπορούσε να τό παραδεχτή.

«'Ολες οι γυναίκες πέφτουνε στην άγκαλιά του πατέρα μας του Δία», άπάντησε ό προστάτης των εμπόρων, «στή δική σου όμως ποτές, βάζω και στοίχημα να σου δίνω ένα κοπάδι κάτασπρα πρόβατα άμα γυναίκα στην 'Αθήνα σου άνοιξη την πόρτα και σύ άμα χάσης τό στοίχημα να μου δίνης τή φεγγαροπρόσωπη τή Λεσκονή που σε περτά κάτω στη Δήλο και που την άγάπησα τρελλά. Θα κατεβούμε στην 'Αθήνα και θα σου δείξω μιά γυναίκα όμορφη γλυκειά σαν τά κρίνα (1)—γυναίκα μιανού ψωμά. αν σ' άνοιξη την πόρτα του μαγαζιού χάνω τό στοίχημα, άλλιοτίκα ή Λεσκονή δική μου». 'Ο 'Απόλλωνας γελώντας παραδέχτηκε την πρόταση.

Κατεβήκανε άντάμα στην 'Αθήνα μεταμορφωμένοι σε εμπόρους από τή Θήβα. Είτανε μιά βραδιά άνοιξιάτικη μαγεφτική.

«Τί ώραία πόλη πούναι ή 'Αθήνα, δεν είμαι άξιος να περιγράψω την όμορφιά της και μακάριοι όσοι την είδανε», λέει κάπου κ' ό Λύσιππος.

«'Οποιος δε θέλει να δη την 'Αθήνα είναι παλαβός. 'Εκείνος που δε φχαριστιέται δια τή βλέπει είναι πιο παλαβός από τον πρώτο, αλλά κ' από τους δυό περισσότερο παλαβός είναι εκείνος που τή βλέπει, φχαριστιέται και φέβγει».

'Αντρες και γυναίκες άνεβαίνανε από τό Φαληρικό κάμπο που περσάνε όλη την ήμέρα βόσκοντας τά πρόβατα κ' ό μεγάλος δρόμος ό φυτεμένος με τις έλιές άντήχασε από τις όμιλίες των άνδρων και τά γλυκά τραγούδια των γυναικών. 'Ο 'Απόλλωνας κ' ό 'Ερμής σταθήκανε άπ' έξω από τό γνωστό ψωμάδικο. «Κοίταζε μέσα, ποιητή» του λέει ό προστάτης των εμπόρων. Άμα έρριξε κάμπους άστραφτερές ματιές ό 'Απόλλωνας πήγε να τά χάση αν και θεός: πρώτη φορά έβλεπε τέτια όμορφιά: τί έξαισιο πλάσμα, τί μάτια άμυγδαλωτά, τί χρυσά μαλλιά, τί κορμοστασιά! σ' άφτή θέλω κ' όχι άλλη». Τό ψωμάδικο είχε ένα παραθύρι καγκλωμένο. 'Εκεί κοντά καθισμένη ή όμορφη Μυρσινιά έγραφε στην πλάκα τί τής χρωστόσανε μερικοί 'Αθηναίοι από τό πούλημα του ψωμιού. 'Ο 'Απόλλωνας την παρατηρούσε από τό δρόμο, στεκουόντανε κοντά στη μαρμαρένια βρύση, στη βρύση που σκορπίζει δλημερnis τό καθαρό και κρυσταλλένιο νερό.

1) Γλυκειά σαν τά κρίνα: έκφραση που τή λένε πολλοί συγγραφιάδες δημοτικιστές=πανέμορφη.